

Bruksela, 26 czerwca 2026 r.
(OR. en, de)

Międzyinstytucjonalny numer
referencyjny:
2024/0319 (COD)

10642/26
ADD 1 REV 2

CODEC 1202
AGRI 505
AGRIORG 80
AGRIFIN 122
AGRILEG 161

NOTA DO PUNKTU I/A

Od: Sekretariat Generalny Rady

Do: Komitet Stałych Przedstawicieli / Rada

Dotyczy: Projekt ROZPORZĄDZENIA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY
w sprawie zmiany rozporządzeń (UE) nr 1308/2013, (UE) 2021/2115
i (UE) 2021/2116 w odniesieniu do wzmocnienia pozycji rolników
w łańcuchu dostaw żywności (**pierwsze czytanie**)

- Przyjęcie aktu ustawodawczego
- Oświadczenia

Niemcy zwróciły się o dołączenie do protokołu Rady następującego oświadczenia

Niemiecki rząd federalny wstrzymuje się od głosu w sprawie wniosku dotyczącego rozporządzenia zmieniającego rozporządzenia (UE) nr 1308/2013, (UE) 2021/2115 i (UE) 2021/2116 w odniesieniu do wzmocnienia pozycji rolników w łańcuchu dostaw żywności, zmienionego w wyniku kompromisu osiągniętego w rozmowach trójstronnych 5 marca 2026 r.

Rząd federalny podziela cel wniosku, jakim jest wzmocnienie pozycji rolników. Ogólnie rzecz biorąc, nie jest jednak przekonany, że przewidziane instrumenty są odpowiednie do skutecznego osiągnięcia tego celu. Rząd federalny szczególnie krytycznie odnosi się do dodatkowych obciążeń biurokratycznych związanych z wnioskiem oraz do znacznych i kosztownych działań dostosowawczych. Jednym z głównych celów rządu federalnego jest ograniczenie niepotrzebnej biurokracji i uniknięcie niepotrzebnych kosztów dla gospodarki. Na tle Europy niemiecki przemysł spożywczy jest szczególnie dotknięty wprowadzeniem ochrony oznaczeń mięsa, które z niemieckiego punktu widzenia nie podlegają regulacjom.

W tym kontekście rząd federalny nie może zaakceptować tego wniosku. Jednocześnie przyznaje, że w rozmowach trójstronnych dokonano istotnych korekt. Państwa członkowskie będą miały możliwość odstąpienia od obowiązku zawierania umów pisemnych przy określonej minimalnej wartości. Chociaż odstępstwo dla sektora mleczarskiego ma ograniczony zasięg, obejmuje ono istotne elementy.

Prezydencja dołożyła również wszelkich starań, by bronić stanowiska Rady w sprawie ochrony oznaczeń mięsa: można swobodnie używać terminów, które na rynku niemieckim są w powszechnym użyciu także poza sektorem mięsnym (takich jak burger, kielbasa i sznycel), nie zmieniają się oznaczenia w sektorze rybnym i ustalono długie okresy przejściowe i okresy sprzedaży.

Łotwa zwróciła się o dołączenie do protokołu Rady następującego oświadczenia

Łotwa głośuje przeciwko wnioskowi dotyczącemu rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniającego rozporządzenia (UE) nr 1308/2013, (UE) 2021/2115 i (UE) 2021/2116 w odniesieniu do wzmocnienia pozycji rolników w łańcuchu dostaw żywności (zwanemu dalej „wnioskiem”).

W trakcie omawiania wniosku Łotwa konsekwentnie wyrażała pogląd, że wszelkie propozycje wzmocnienia pozycji producentów w łańcuchu dostaw muszą przynosić im rzeczywiste i wymierne korzyści.

W odniesieniu do stosunków umownych i uwzględniając opinie łotewskiego sektora rolnego, Łotwa jest zdania, że decyzja o tym, czy zostanie wprowadzony wymóg zawierania umów pisemnych, powinna pozostać w gestii państw członkowskich, a nie być narzucona jako obowiązek.

Łotwa przedstawia następujące argumenty przemawiające za głosowaniem przeciwko wnioskowi:

- 1) Uważamy, że przepisy dotyczące umów i stosunków umownych zawarte w rozporządzeniu o wspólnej organizacji rynków powinny pozostać niezmienione, a ustanowienie obowiązkowych umów pisemnych i mechanizmów mediacji powinno leżeć w gestii państw członkowskich. W szczególności Łotwa jest przeciwna przepisom dotyczącym umów zawartym w art. 148, ponieważ nie pozwalają one państwu członkowskiemu na podjęcie decyzji, że umowy w sektorze mleczarskim nie powinny być obowiązkowe.
- 2) Łotwa nie może również poprzeć odejścia od mandatu Rady w kwestii mechanizmu mediacji i obniżenia progu minimalnej wartości dostaw z 20 000 EUR do 10 000 EUR.

Niderlandy zwróciły się o włączenie do protokołu Rady poniższego oświadczenia:

Niderlandy z zadowoleniem przyjmują porozumienie w sprawie wniosku dotyczącego rozporządzenia zmieniającego rozporządzenia (UE) nr 1308/2013, (UE) 2021/2115 i (UE) 2021/2116 w odniesieniu do wzmocnienia pozycji rolników w łańcuchu dostaw żywności. Nowe przepisy dotyczące stosunków umownych i inne przepisy przyczyniają się do wzmocnienia pozycji negocjacyjnej rolników, co było celem aktywnie wspieranym przez Niderlandy w całym procesie decyzyjnym. W procesie tym zasadnicze znaczenie miało zapewnienie równych warunków działania i szerokiego stosowania przepisów w całej UE, aby osiągnąć cel planu „Jedna Europa, jeden rynek”.

Jednak zarówno ze względów proceduralnych, jak i merytorycznych Niderlandy nie mogą poprzeć dodania w ostatniej chwili ograniczeń dotyczących stosowania terminów związanych z mięsem oraz dotyczących mięsa hodowlanego. Ograniczenia te nie zwiększają jasności dla konsumentów a stwarzają niepotrzebne obciążenia regulacyjne dla przedsiębiorstw. Ponadto utrudniają one rozwój nowych produktów i produktów hybrydowych oraz zniechęcają do innowacji i inwestycji prywatnych, które mają zasadnicze znaczenie dla wzmocnienia przyszłych zdolności zarobkowych w europejskim systemie rolnym i żywnościowym. Jest to sprzeczne z zaleceniami zawartymi w raporcie Dragiego dotyczącymi zwiększenia przyszłej konkurencyjności UE na świecie.

W związku z tym, mimo że proponowane rozporządzenie przyczynia się do wzmocnienia pozycji rolników w łańcuchu dostaw, w świetle zastrzeżeń dotyczących wyżej wymienionych ograniczeń Niderlandy nie są w stanie poprzeć kompromisowego porozumienia osiągniętego przez Radę, Komisję Europejską i Parlament Europejski w sprawie wniosku dotyczącego rozporządzenia zmieniającego rozporządzenia (UE) nr 1308/2013, (UE) 2021/2115 i (UE) 2021/2116 w odniesieniu do wzmocnienia pozycji rolników w łańcuchu dostaw żywności.

Austria zwróciła się o dołączenie do protokołu Rady następującego oświadczenia

Austria zawsze konstruktywnie opowiadała się za praktycznymi rozwiązaniami mającymi na celu wzmocnienie pozycji rolników w łańcuchu żywnościowym.

W dyskusjach szczególne znaczenie dla Austrii miały i mają następujące kwestie:

- odstępstwa od obowiązku zawierania pisemnych umów dostawy produktów rolnych, w szczególności w sektorze mleczarskim;
- odpowiednie rozróżnienie w przepisach dotyczących konkurencji między uznanymi organizacjami producentów a nieuznanymi organizacjami producentów lub innymi organizacjami.

Ad odstępstwa od obowiązku zawierania pisemnych umów dostawy produktów rolnych, w szczególności w sektorze mleczarskim

Zgodnie z rozporządzeniem o WORR (UE) nr **1308/2013 (art. 148 i 168)** i z zasadą **pomocniczości** państwa członkowskie mogą obecnie decydować, czy wprowadzić wymóg zawierania **pisemnych umów** dostawy do pierwszych skupujących, z wyłączeniem spółdzielni.

Obecnie w Austrii nie ma obowiązku zawierania **umów** pisemnych. Jednak krajowe rozporządzenie dotyczące warunków ramowych działania producentów (*Erzeuger-Rahmenbedingungen-VO*) przewiduje na podstawie ustawy o regulacji rynku (*Marktordnungsgesetz, MOG*), że dostawca mleka surowego lub produktów rolnych może wymagać zawarcia umowy. Pisemne umowy dostawy mleka są już powszechną praktyką w Austrii, ale nie muszą być dokładnie zgodne z przepisami WORR.

Obecny wniosek dotyczący **zmiany rozporządzenia o WORR** wprowadza **zasadnicze zmiany** w **stosunkach umownych**:

Zawieranie umów pisemnych będzie teraz zasadniczo **obowiązkowe** w odniesieniu do **wszystkich dostaw** produktów rolnych, a w sektorze mleczarskim dostaw wszystkich przetworów mlecznych, nie tylko mleka surowego.

Odstępstwa dla spółdzielni podlegają **dotatkowym warunkom** (takim jak przejrzyste i przyjęte demokratycznie oraz znane z wyprzedzeniem metody ustalania cen, z uwzględnieniem wpływu na wynagrodzenie rolników oraz z uwzględnieniem terminów i procedur płatności) i powodują **niepewność prawa**.

Wprowadzono **nową klauzulę przeglądowną** w odniesieniu do umów na okres powyżej 12 miesięcy (**6 miesięcy w sektorze mleczarskim**), dającą dostawcy jednostronną możliwość rozwiązania umowy dostawy w dowolnym momencie. Jak dotąd celem WRR było zobowiązanie do zawierania umów dostawy na okres co najmniej 6 miesięcy; obecnie powstaje **zagrożenie, że oferowane będą raczej krótsze okresy obowiązywania**. Dotyczy to w szczególności sektora mleczarskiego.

Odstępstwa dotyczące niektórych **produktów** lub **elementów umów** są wprawdzie nadal możliwe, ale muszą zostać ustanowione na szczeblu krajowym, co wiąże się z obciążeniem biurokratycznym.

Istnieje **zagrożenie**, że oferowane będą jedynie **krótkoterminowe umowy dostaw** lub że mniejszym dostawcom na obszarach oddalonych jeszcze trudniej będzie znaleźć nabywcę. Nie zmienia to warunków rynkowych. Obecny wzrost ilości mleka w UE wywiera presję na ceny producenta.

Ad rozszerzenie odstępstw od przepisów dotyczących konkurencji na nieuznane organizacje producentów lub inne organizacje

Dotychczas, na zasadzie odstępstwa od art. 101 ust. 1 TFUE, organizacje producentów uznane na podstawie art. 152 ust. 1 rozporządzenia (UE) nr 1308/2013 mogły planować produkcję produktów rolnych, optymalizować koszty ich produkcji, wprowadzać je do obrotu i negocjować umowy dotyczące ich dostaw w imieniu swoich członków w odniesieniu do całości lub części ich całkowitej produkcji.

W przyszłości te odstępstwa od przepisów dotyczących konkurencji zostaną **rozszerzone** na **nieuznane organizacje producentów, spółdzielnie lub wszelkie inne równoważne organizacje mające formę prawną uznaną na mocy prawa krajowego**, które złożyły wniosek o uznanie i nie zostały jeszcze uznane za organizację producentów przez państwo członkowskie, pod warunkiem że spełniają one wymogi określone w art. 152 ust. 1 i art. 154 rozporządzenia o WORR.

Taka organizacja producentów może korzystać z tego odstępstwa w okresie przewidzianym w art. 154 ust. 4 lit. a) rozporządzenia o WORR lub, jeżeli do końca tego okresu państwo członkowskie nie podjęło decyzji w sprawie jej uznania, w **ciągu pięciu lat od daty złożenia wniosku o uznanie**, chyba że odnośne państwo członkowskie podjęło decyzję o odmowie uznania.

Można oczekiwać następujących skutków *ex ante*:

- dodanie nowych beneficjentów zniweluje bieżące wysiłki na rzecz uproszczenia – należy się spodziewać wzrostu liczby kontroli, a zatem zwiększenia obciążeń administracyjnych;
- ponadto możliwość wieloletniego trwania procedur powoduje niepewność prawa, co stwarza znaczne ryzyko poważnych kar antymonopolowych przypadku późniejszego stwierdzenia, że wymogi potrzebne do uznania nie zostały spełnione;
- zwraca się również uwagę na pojawianie się coraz większych różnic między państwami członkowskimi pod względem terminów dotyczących procedur uznawania w przewidzianym okresie pięciu lat;
- do tego dochodzi także zupełnie nowa procedura uznawania (obecnie kontrola *ex ante*, w przyszłości – *ex post*).
- dodatkowo nowe przepisy oznaczają **osłabienie obecnego systemu uznanych organizacji producentów: zmniejszą się korzyści dla organizacji, które już zostały uznane.**

Zdaniem Austrii należy zdecydowanie wesprzeć *status quo* systemu uznawania, m.in. w celu **zabezpieczenia korzyści dla już uznanych organizacji producentów**. Ponadto wszystkie nieuznane organizacje producentów, spółdzielnie i inne organizacje już do tej pory miały możliwość uznania i korzystania dzięki temu z odstępstw od przepisów dotyczących konkurencji.

Podsumowanie:

Austria nadal dostrzega możliwość większego uwzględnienia tych kwestii i w związku z tym wzywa **Komisję Europejską do oceny obecnych zmian w rozsądnym terminie**.

Austria nie sprzeciwi się jednak osiągniętemu kompromisowi i poprze go.

Komisja zwróciła się o dołączenie do protokołu Rady następującego oświadczenia

Komisja zapowiedziała na drugi kwartał 2026 r. przegląd przepisów UE regulujących zamówienia publiczne, aby umożliwić i ułatwić stosowanie kryteriów dotyczących zrównoważonego rozwoju, odporności i preferencji europejskiej w zamówieniach publicznych.

W tym kontekście Komisja przeanalizuje, jak wspierać cele zrównoważonego rozwoju i preferencję europejską poprzez zamówienia publiczne, przestrzegając przepisów dotyczących jednolitego rynku i zobowiązań międzynarodowych. Celem jest także wspieranie europejskiej polityki żywnościowej i produktów pochodzących z małych gospodarstw, produkowanych lokalnie i sprzedawanych w krótkich łańcuchach dostaw.